

Eerste rapportage effecten coronacrisis

Juni 2020

06-07-2020

Sociaal

Portefeuillehouder: J.D.W. Klaasse en M.A. Sikkes-van den Berg
Afdelingsmanager: K. Schelling
Afdeling: Samenleving

Crisisteam Koers op Initiatief

Om in te kunnen spelen op de huidige crisissituatie en de kansen en krachten die loskomen in de samenleving is een kerngroep ambtenaren, het Koers op Initiatief (KOI) crisisteam, actief aan de slag gegaan met het initiëren en/of aanjagen van initiatieven.

Het KOI crisisteam heeft in het bijzonder gekeken naar initiatieven in het kader van eenzaamheid, kwetsbare gezinnen, mensen met financiële zorgen, ondernemers in Diemen die hard getroffen worden.

De afgelopen maanden heeft de inzet van het KOI crisisteam zich vertaald in onder andere een online platform waar inwoners hulp kunnen vragen of een initiatief kunnen indienen.
www.diemen.nl/Onderwerpen/Diemen_Helpt_tijdens_de_coronacrisis

Verder zijn er initiatieven uitgevoerd zoals een leer- en spelpakket voor gezinnen die een maaltijdpakket krijgen van de voedselbank, informatievoorziening voor gezinnen, studenten en ouderen, voorleesactiviteiten en initiatieven om lokale ondernemers te steunen, zoals de 5 mei actie voor lokale ondernemers en het opzetten van de horecawebsite :
www.steunhorecadiemen.nl/

Daarnaast is er op 7 mei een talkshow georganiseerd om de verbinding te zoeken met de inwoners en via deze weg vragen en signalen te ontvangen enerzijds en informatie te bieden anderzijds.

In de 2de kwartaalbrief 2020 is een budget € 50.000 toegekend, vooralsnog lijkt dit voldoende.

Aangepaste organisatie Kinderzomerspelen 2020

Elk jaar worden in Diemen in de eerste drie weken van de zomervakantie de Kinderzomerspelen georganiseerd voor kinderen van 6 t/m 12 jaar. Dit jaar moeten de Kinderzomerspelen vanwege de coronamaatregelen aangepast worden georganiseerd. Omdat veel kinderen vanwege de coronacrisis dit jaar niet op vakantie kunnen, is het belang van de Kinderzomerspelen extra groot.

De coronacrisis en de maatregelen om het coronavirus tegen te gaan, zorgen ervoor dat de Kinderzomerspelen niet op de reguliere manier georganiseerd kunnen worden. Zo kunnen er maximaal 100 deelnemers per dag aanwezig zijn en vinden alle activiteiten buiten plaats, op het buitenterrein naast Sportcentrum Duran. Kinderen moeten zich van tevoren aanmelden voor de Kinderzomerspelen via een online registratiesysteem. Er zijn aanvullende kosten voor het aangepast organiseren van de Kinderzomerspelen. Vooralsnog bedragen de extra kosten € 17.000.

Aangepaste dienstverlening

Dienstverlening externe partijen

Externe partijen hebben hun dienstverlening aangepast op de coronamaatregelen. Er is veel digitaal/op afstand gewerkt en bij uitzondering op afspraak. Dit geldt zowel voor zorgaanbieders in het preventieve jeugdbeleid als voor zorgaanbieders binnen de specialistische Jeugdhulp en Wmo. Er is in de afgelopen periode intensief contact onderhouden om inhoudelijke signalen en risico's in beeld te houden en te bespreken. De aanpassingen van de werkwijzen van zorgaanbieders is zo intensief als mogelijk opgepakt met als doel dat de zorg en ondersteuning zo lang en zo veilig mogelijk geboden kan blijven worden. Van alle regionaal ingekochte zorgaanbieders voor de specialistische jeugdhulp wordt wekelijks een risico-inschatting gemaakt met betrekking tot de zorgcontinuïteit van de betreffende aanbieder.

Daarnaast is geprobeerd zoveel mogelijk rust en duidelijkheid te creëren over de continuïteit van het aanbod (zie ook doorbetaling aanbieders in het sociaal domein).

De financiële gevolgen zijn op dit moment nog lastig in te schatten. Mochten er zich financiële consequenties voordoen dan worden deze alsnog voorgelegd.

De Brede HOED

In het gebouw van de Brede HOED zijn aanpassingen gedaan om de dienstverlening te kunnen voortzetten. Er zijn praktische maatregelen getroffen (looproutes) en maatregelen om veiligheid van medewerkers en bezoekers te waarborgen (mondkapjes, hygiëne, plexiglas voor de balie enz).

Dienstverlening Brede Hoed team

Het Brede Hoed team heeft haar werkwijze aangepast door in eerste instantie snel contact op te nemen met de inwoners en zodoende een intensief contact te organiseren via beeldbellen. Op kantoor afspreken of een thuisbezoek vindt vanaf begin juni weer plaats, maar alleen als de casusregisseur dit belangrijk vindt voor het traject, bijvoorbeeld wanneer de veiligheid van het kind in gedrang is. Tijdens de coronaperiode zijn de medewerkers van het Brede Hoed team in dienst gekomen van de gemeente. Deze overgang verloopt soepel.

Ook de ouder- en kindcoaches hebben zich extra ingespannen om ondersteuning te blijven bieden aan ouders en kinderen met vragen of zorgen. Scholen, leerplicht, OK coaches en het BHT hebben elkaar veelvuldig opgezocht.

Vooralsnog is het aantal aanmeldingen bij het Brede Hoed team stabiel. De verwachting is dat het aantal aanmeldingen kan gaan toenemen. Enerzijds, omdat signalen mogelijk gemist zijn en anderzijds omdat een toename van de problematiek wordt verwacht als gevolg van financiële zorgen (toenemende werkloosheid, schuldenproblematiek, echtscheidingen) spanningen en stress in gezinnen.

Team Wmo

Team Wmo heeft vanaf half maart de dienstverlening aangepast. Er werden geen afspraken gemaakt voor een gesprek bij de cliënt thuis of in de Brede HOED. Uit de afgelopen maanden is gebleken dat het merendeel van de onderzoeken telefonisch kan worden uitgevoerd. In enkele gevallen is een telefonisch onderzoek niet mogelijk. Met de cliënt is besproken hoe en wanneer het onderzoek wel uitgevoerd kan worden. Sinds begin juni worden er weer afspraken gemaakt voor een gesprek bij de cliënt thuis of in de Brede HOED. Dit geldt alleen voor onderzoeken die niet telefonisch kunnen plaatsvinden.

Clïëntondersteuning

Madi en MEE hebben hun werkwijze aangepast en hebben de hulpverlening merendeels telefonisch uitgevoerd. Beide organisaties hebben actief de minder zelfredzame cliënten benaderd per telefoon om te vragen hoe het gaat en laagdrempeligheid bij vragen aangegeven. Het afspreken op kantoor en/of huisbezoeken vindt weer plaats vanaf begin juni. Er wordt een toename in hulpverlening verwacht, vanwege een toename aan problematiek als gevolg van financiële zorgen, rouwverwerking, eenzaamheid, spanningen en stress.

Mantelzorgondersteuning

Vanwege de coronamaatregelen zijn de mantelzorgers meer onder druk komen te staan. Markant heeft de hulpverlening voornamelijk telefonisch uitgevoerd. Ook hebben ze de cursus 'Zorg de Baas' digitaal aangeboden. Vanaf 1 juni is het spreekuur in de Brede HOED weer gestart. Het college en de gemeenteraad hebben alle mantelzorgers die in Diemen wonen een bos bloemen aangeboden. Markant heeft hierbij informatiefolders over de dienstverlening van Markant in coronatijd toegevoegd. Daarnaast hebben zij ook actief mensen benaderd om te vragen hoe het met ze gaat.

Veilig Thuis

Veilig Thuis heeft alle vitale processen voort kunnen zetten en zo continuïteit kunnen behouden in hun dienstverlening. Er is direct gehandeld bij acute onveiligheid en situaties waarin structurele onveiligheid aanwezig was, deze zijn constant gemonitord. Daarnaast is goed gekeken naar en ervaring opgedaan met alternatieve mogelijkheden om op afstand zicht op veiligheid te krijgen. Om zo alert mogelijk te kunnen handelen ingeval van toenemende onveiligheid in gezinnen en huishoudens als gevolg van de coronamaatregelen, is goed gekeken naar extra mogelijkheden om gezinnen en huishoudens te bereiken. Dit heeft geleid tot een extra chatfunctie Veilig Thuis en de Apothekersroute waarbij slachtoffers van huiselijk geweld met het codewoord 'masker 19' bij de apotheek een melding konden doen van huiselijk geweld.

Dit heeft niet geleid tot extra kosten. Zie voor meer informatie hieronder de toelichting over 'doorbetalen aanbieders in het sociaal domein'.

Communicatie

Er is in de afgelopen tijd geïnvesteerd in informatievoorziening en communicatie zodat de toegang tot voorzieningen, hulp- en dienstverlening zo effectief als mogelijk kon verlopen.

Voor gezinnen: 'Zo houd je het vol'

De landelijke maatregelen hebben impact op gezinnen. Ten aanzien van werk, school, opvoeding en vrije tijd. Veel ouders worden geconfronteerd met vragen over hoe ze het beste om kunnen gaan met de thuissituatie. In folder die beschikbaar is gesteld wordt praktische tips gegeven, informatie over activiteiten, initiatieven en ondersteuning voor ouders en kinderen in Diemen.

Voor studenten

Ook voor studenten in Diemen hebben landelijke maatregelen veel impact. Financieel, maar bijvoorbeeld ook mentaal. De gemeente Diemen heeft hiervoor een corona-nieuwsbrief opgesteld en beschikbaar gesteld in een Nederlandse en Engelse variant.

Voor ouderen

Informatie voor ouderen is ontwikkeld door onder andere het versturen van kaarten met telefoonnummers voor een luisterend oor of een goed gesprek, maar ook informatie die via partners in het netwerk (Stichting MaDi, Mantelzorg, Stichting Welzijn Diemen) is opgesteld waarbij is samengewerkt met de gemeente om de doelgroepen te bereiken.

De kosten hiervoor zijn gedekt via het budget voor het Crisisteam KOI.

Doorbetalen aanbieders in het sociaal domein

Het Rijk en de VNG hebben opgeroepen om de partners te blijven betalen, ook als er een andere of beperkte prestatie wordt geleverd. Gelet op het belang van zorgcontinuïteit onderschrijft het college de beleidslijn van de VNG. Dat betekent dat Diemen de aanbieders in het sociaal domein blijft doorbetalen, ook als er een andere of beperkte prestatie wordt geleverd. Dit geldt voor de periode van 16 maart 2020 tot 1 september 2020.

Meerkosten

Als contractpartners als gevolg van de maatregelen extra kosten moeten maken gedurende de periode dat de maatregelen van kracht zijn worden deze zogenaamde meerkosten vergoed. Bijvoorbeeld meerkosten als gevolg van de noodzaak om afstand te houden of voor beschermingsmiddelen. Contractpartners kunnen deze kosten, onder voorwaarden, declareren bij de gemeente. De kosten komen voort uit de naleving van de adviezen van het RIVM. De VNG en het Rijk hebben afspraken gemaakt hoe deze meerkosten kunnen worden gedekt. Gemeenten ontvangen in eerste instantie de vergoeding via een ophoging van de bestaande uitkeringen in het Gemeentefonds en dus via de bestaande verdeelsleutels. Omdat dit geen rekening houdt met mogelijke regionale verschillen, wordt nog onderzocht of dit ook bij de definitieve compensatie de juiste methode is.

Vooralsnog kunnen kosten worden gedekt via bestaande budgetten.

Onvoorspelbare toename in zorg

Er bestaat een risico van een toenemende hulpvraag binnen het sociaal domein (o.a. Wmo, Jeugdwet, Brede Hoed Team, cliëntondersteuning en Veilig Thuis). Door de coronamaatregelen kunnen inwoners het kenbaar maken van hun hulpvraag hebben uitgesteld. Daarnaast zullen onzekerheid en stress op langere termijn negatieve effecten hebben en kunnen leiden tot een toename van kindermishandeling, huiselijk geweld, crisissituaties, zwaardere zorg en eenzaamheid.

Er zijn nog geen extra beheersmaatregelen te benoemen. Aangezien de huidige voorzieningen in Diemen veelal goed functioneren kan veel worden afgevangen in het lokale zorgnetwerk. Als beheersmaatregel kan worden gedacht aan het investeren in preventie en financiële speelruimte creëren om het lokale netwerk te versterken (indien nodig).

Verwacht wordt dat er extra kosten gemaakt zullen worden, maar er is nog geen indicatie te geven. De impact laat zich nog niet voorspellen.

Noodopvang en maatschappelijke opvang

De noodopvang en maatschappelijke opvang in Diemen staan al enige tijd onder druk door de krapte op de woningmarkt. Met dreigende toename van het aantal aanvragen als gevolg

van economische crisissituaties zal deze druk verder toenemen.

Tot nog toe is het aantal aanvragen voor noodopvang niet toegenomen. Huisuitzettingen waren tot 1 juni stilgelegd. Vanaf 1 juni kunnen er rechtelijke uitspraken tot ontruiming volgen. Met de woningcorporaties is er overleg over het al dan niet hervatten van huisuitzettingen.

Het kabinet heeft extra middelen ter beschikking gesteld om noodopvang te organiseren. Deze middelen zijn ter beschikking gesteld aan de gemeente Amsterdam. De gemeente Amsterdam treedt als centrumgemeente op voor Diemen voor maatschappelijke opvang en werkt samen met de gemeente Diemen voor noodopvang. Over de besteding van de middelen vindt nader overleg plaats.

De gemeente Diemen is op zoek naar locaties voor noodopvang. De gemeente zoekt zelf locaties en overlegt met de regiogemeenten over een gezamenlijke voorziening. De gemeente maakt afspraken over hulp bij betalingsachterstanden. Een doel van de afspraken bij bijvoorbeeld Vroeg Eropaf is dat huisuitzetting en dakloosheid voorkomen kan worden.

Het risico dat het aantal aanvragen voor noodopvang gaat stijgen is behoorlijk groot, het is lastig in te schatten hoe groot. Met een stijging van het aantal aanvragen zal navenant ook de kosten gaan stijgen.

Huisvesting statushouders

Als onderdeel van de COVID-19 maatregelen is de huisvesting van vergunninghouders stilgelegd. Het proces van huisvesten van vergunninghouders in Diemen die nog in een asielzoekerscentrum gehuisvest zijn, kent een aantal contactmomenten. Bijvoorbeeld bij het tekenen van het huurcontract en de begeleiding bij het inschrijven in de gemeente. Het stilleggen van de huisvesting zorgt voor een achterstand op de taakstelling van de provincie in het aantal te huisvesten vergunninghouders.

Vanaf juni wordt de huisvesting van vergunninghouders hervat. Met de provincie en het COA (Centraal Orgaan opvang asielzoekers) is er overleg over de ontstane situatie. Meer gemeenten kampen als gevolg van de COVID-19 maatregelen met een oplopende achterstand in de taakstelling.

Vooralsnog worden er geen financiële gevolgen verwacht voor de opvang statushouders.

Verder toenemende druk op kosten jeugdzorg

De jeugdbudgetten en de marktomstandigheden binnen de jeugdhulp staan al enige tijd onder druk. De coronacrisis legt nog meer druk op het stelsel en de verantwoordelijkheid om als gemeenten jeugdhulp te kunnen bieden, aangezien er een toename in zorg verwacht wordt.

Daarnaast is het ook mogelijk dat aanbieders na de coronamaatregelen per saldo eveneens extra kosten moeten maken, omdat er door de maatregelen nu geen zorg of dienstverlening kan plaatsvinden. Het zou dan bijvoorbeeld kunnen gaan om jeugdzorg die nu niet kan worden gegeven en na de crisis alsnog, maar door het uitstel in zwaardere vorm, nodig is.

De beheersing van de kosten van de jeugdzorg staat hoog op de agenda. Zo wordt er ingezet op het benoemen van indicatoren waardoor betere monitoring kan plaatsvinden.

Daarnaast zetten we in op professioneel contractmanagement en willen we de wijze van financieren wijzigen (lumpsum). Voor deze vorm van financiering van (hoog)specialistische jeugdhulp sluiten we aan bij de aanbesteding van Amsterdam.

Kosten ingezette acties en maatregelen 2020

Omschrijving	Kosten
Crisisteam Koers op Initiatief	50.000
Aangepaste organisatie Kinderzomerspelen 2020	17.000
Aangepaste dienstverlening	pm
Communicatie	-
Doorbetalen aanbieders in het sociale domein	pm
Bijdrage Rijk voor doorbetalen aanbieders	pm
Onvoorspelbare toename in zorg	pm
Noodopvang en maatschappelijke opvang	pm
Huisvesting statushouders	-
Verder toenemende druk op kosten jeugdzorg	pm
Totaal	67.000

